

RINKOS TYRIMO SUVESTINĖ

Prieš paraiškos teikimą atliekamo rinkos tyrimo tikslai:

- nustatyti *objektyvią ir racionalią* projekto pirkimui reikalingų *lėšų sumą*. Pareiškėjas turi dėti maksimalias pastangas įvertinti kuo daugiau tiekėjų, siūlančių pareiškėjui reikalingą pirkimo objektą, informaciją apie pirkimo objekto kainą;
- iš anksto informuoti rinką apie būsimus pirkimus ir apie egzistuojančią paklausą, tokiu būdu užtikrinant didesnę projekto ir jo pirkimų skaidrumą, sudarant sąlygas didesnei tiekėjų konkurencijai ir galimybei atsirasti naujiems potencialiems tiekėjams bei racialesniam projektui skirtų lėšų naudojimui.

CPVA nereikalauja kartu su paraiška pateikti informacijos bei dokumentų, kurių pagrindu buvo užpildyta Rinkos tyrimo suvestinė ir apskaičiuota projekto pirkimui reikalinga lėšų suma, tačiau CPVA šios informacijos gali paprašyti paraiškos vertinimo metu. Jei CPVA kyla pagrįstų abejonų, kad pateikta informacija apie projekto pirkimui reikalingą lėšų sumą neatitinka faktiškai rinkoje egzistuojančių kainų (yra per didelė ir neracionali), CPVA turi teisę šią kainą sumažinti, pagrįsdama tokį sprendimą.

***Suvestinėje raudona spalva nurodyti punktai, kuriuos privaloma užpildyti.**

I dalis. Pirkimo objektas		
1.	Pirkimo objektas	Trumpai apibrėžiamas pirkimo objektas (kiek, kokių prekių, paslaugų, darbų numatoma pirkti). Jei pirkimas projekto įgyvendinimo metu vykdant viešąjį pirkimą bus skaidomas į dalis ir (ar) pagal Viešųjų pirkimų įstatymą pirkimą privalu skaidyti į dalis kiekybiniu, kokybiniu pagrindu arba pagal skirtingus jo įgyvendinimo etapus, rinkos tyrimą rekomenduotina atlikti kiekvienai pirkimo daliai (pvz.: jei projektui reikalingos vertimo į anglų ir norvegų kalbas paslaugos, vertimų į skirtingas kalbas paslaugos turėtų būti perkamos atskirai ir rinkos tyrimą rekomenduotina atlikti kiekvienai paslaugai atskirai). Pirkimo objektų apjungimas į vieną šiame etape, nereiškia, kad vykdant projektą pirkimas neturės būti skaidomas kiekybiniu, kokybiniu pagrindu arba pagal skirtingus jo įgyvendinimo etapus (Viešųjų pirkimų įstatymo 28 straipsnio 1 dalis).
2.	Techninė specifikacija (rekomenduotina techninę specifikaciją pateikti atskiriame dokumente tik tokiu atveju, jei jos aprašymas viršija pusę puslapio).	Nurodoma: 1) charakteristikos, kurios yra būtinos pareiškėjo - perkančiosios organizacijos (toliau – PO) tikslams pasiekti; terminai. Rekomenduotina aiškiai išskirti charakteristikas, kurių masinės gamybos prekė netenkina, t. y., ką tiekėjas turi pagaminti (pritaikyti) pagal specialius PO poreikius. 2) (jei taikoma) charakteristikos, kurios neprivalomos, tačiau PO pageidaujamos. Ateityje vykdant pirkimą, PO pageidautinos charakteristikos gali būti nurodomos kaip ekonominio naudingumo vertinimo kriterijai. Techninė specifikacija negali būti diskriminacinė ir nepagrįstai ribojanti konkurenciją. Atliekant rinkos tyrimą, reiktų naudoti tą techninę specifikaciją, kuri bus naudojama pirkimui atlikti. Tai užtikrina tikslesnį rinkos tyrimo rezultatą.

II dalis. Projekto pirkimui reikalingos lėšų sumos apskaičiavimui skirta rinkos apžvalga

1. Informacija pareiškėjui apie būtiną įvertinti tiekėjų skaičių ir šio įvertinimo pagrindu apskaičiuoti pirkimui reikalingą lėšų sumą:

- 1.1. Jei numatoma pirkimo objekto vertė neviršija 1000 eurų be pridėtinės vertės (toliau – PVM) gali būti įvertinta *vieno tiekėjo* informacija apie pirkimo objekto kainą;
- 1.2. Jei numatoma pirkimo objekto vertė yra didesnė kaip 1000 eurų be PVM, bet neviršija 58 000 eurų be PVM, būtina įvertinti *ne mažiau 3 (trijų)* tiekėjų informaciją apie pirkimo objekto kainą *;
- 1.3. Jei numatoma pirkimo objekto vertė viršija 58 000 eurus be PVM ir rinkoje yra iki 10 (dešimt) tiekėjų¹, kurie gali pasiūlyti PO reikiamų prekių, paslaugų ar darbų, PO turi imtis visų priemonių, kad įvertintų visų PO reikalingą objektą siūlančių tiekėjų informaciją apie pirkimo objektą. Projekto pirkimui reikalinga lėšų suma apskaičiuojama įvertinus visų PO reikalingą objektą siūlančių tiekėjų informaciją apie pirkimo objektą *;
- 1.4. Jei numatoma pirkimo objekto vertė viršija 58 000 eurus be PVM ir rinkoje yra daugiau kaip 10 (dešimt) tiekėjų, kurie gali pasiūlyti PO reikiamų prekių, paslaugų ar darbų, PO turi imtis visų priemonių, kad įvertintų *ne mažiau kaip 10 (dešimties)* PO reikalingą objektą siūlančių tiekėjų informaciją apie pirkimo objektą. Projekto pirkimui reikalinga lėšų suma apskaičiuojama įvertinus *ne mažiau kaip 10 (dešimties)* PO reikalingą objektą siūlančių tiekėjų informaciją apie pirkimo objektą .

* **Mažesnio skaičiaus tiekėjų informacija gali būti įvertinta tik šios suvestinės II dalies 2 punkto 2.1-2.5 papunkčiais numatytais atvejais arba jei rinkoje yra mažiau pirkimo objektą siūlančių tiekėjų. Informacija apie pirkimo objekto kainą gaunama vienu ar keliais iš šios suvestinės II dalies 3 punkto 3.2.-3.6. papunkčiuose nurodytu būdu. Bent viena iš šių papunkčių privalo užpildyti.**

2. Atvejai, kada projekto pirkimui reikalinga lėšų suma gali būti apskaičiuota įvertinus mažesnę tiekėjų skaičių nei numatyta šios suvestinės II dalies 1 punkto 1.2.-1.4. papunkčiuose:

- 2.1. PO dėjo protingas pastangas, siekdama įvertinti reikalaujamo skaičiaus tiekėjų informaciją (ieškojo informacijos tiekėjų interneto svetainėse, Centrinėje viešųjų pirkimų informacinėje sistemoje (toliau – CVP IS), dėl informacijos kreipėsi į visus žinomus tiekėjus, kuriuos įstaiga, būdama rūpestinga, apdairi ir protinga, gali identifikuoti, tačiau kainos atsakymą pateikė mažesnis tiekėjų skaičius nei reikalaujama, o pagal viešai prieinamą informaciją (pvz.: internete), informacijos apie PO reikalingo pirkimo objekto kainą nustatyti nėra galimybės arba;
- 2.2. jei pirkimui reikalinga lėšų suma grindžiama galiojančia pirkimo sutartimi, pagal kurią pareiškėjas numato įsigyti pirkimo objektą prašomam finansavimui. Tokiu atveju projekto pirkimui reikalinga lėšų suma lygi pirkimo sutartyje numatyti fiksuotai kainai ar fiksuotam įkainiui.
Jei PO, grįsdama pirkimui reikalingą lėšų sumą, pageidauja remtis galiojančia pirkimo sutartimi, pagal kurią nenumatoma įsigyti projektui reikalingo pirkimo objekto, tokiu atveju šioje sutartyje nurodyta kaina laikytina kaip vieno iš tiekėjų nurodyta pirkimo objekto kaina (informaciją reikėtų pateikti šios suvestinės II dalies 3 punkto 3.2. papunktyje) ir tokiu atveju, jei pirkimo objekto vertė yra didesnė kaip 1000 eurų be PVM, turėtų būti papildomai įvertintas šios suvestinės 1.3-1.4 punktuose nurodyto skaičiaus tiekėjų informacija arba
- 2.3. jei pirkimui reikalinga lėšų suma apskaičiuota pagal Europos socialinio fondo agentūros atliktą paslaugų kainų rinkos analizę, jei perkamos analogiškos paslaugos nurodomos šios institucijos tinklapyje adresu: <https://www.esf.lt/lt/susisiekite-su-mumis/dokumentai/paraiskos-rengimas/88?sqid=8107d1374d9598271c8f6327e309550e4d61e217> arba pagal CPVA atlikto su renginių organizavimu susijusių paslaugų rinkos tyrimo rezultatus, nurodytus CPVA tinklapyje adresu: <https://www.cpva.lt/eee-ir-norvegijos-finansiniai-mechanizmai-2014-2021-m/dokumentai/682/act712?sqid=f8af11f880a69b7be6a58393cd8929977418fba>. Projekto pirkimui reikalinga lėšų suma lygi ESFA arba CPVA rinkos analizėje pateiktai paslaugų kainai arba;
- 2.4. jei pirkimui reikalinga lėšų suma apskaičiuota remiantis kompetentingų ekspertų (t. y. asmenų su pirkimo objektu susijusioje srityje turinčių specialių žinių) pateiktais skaičiavimais. Taikoma tik išimtiniais atvejais - darbų pirkimo atveju, kai nėra techninio projekto, kitų pirkimų atveju – tik tuomet, jei PO, dėjusi protingas pastangas, informacijos

¹ Rekomendacijos kaip nustatyti rinkoje veikiančius tiekėjus:

- atlikti PO vykdytų panašių pirkimų analizę;
- CVP IS atlikti kitų PO vykdytų panašių PO analizę;
- atlikti viešai internete skelbiamos informacijos analizę;
- kreiptis į tos srities asociacijas.

negalėjo gauti kitu būdu arba;

2.5. jei numatoma pirkti iš Centrinės perkančiosios organizacijos (viešosios įstaigos CPO LT) (toliau – CPO), projektui reikalinga lėšų suma gali būti apskaičiuojama kaip atitinkamos prekės ar paslaugos (prekių ar paslaugų krepšelio) CPO elektroniniame kataloge (CPO LT ar CPO IS) nurodytos prognozuojamos užsakymo biudžeto sumos aritmetinis vidurkis (jei CPO kataloge šiai prekei, paslaugos kategorijai pateikiamas prognozuojamas užsakymo biudžetas).

Informacija apie PO pastangas gauti iš pakankamo skaičiaus tiekėjų informaciją, nurodoma šios suvestinės II dalies 3 punkto atitinkamuose papunkčiuose.

3. Faktinė pareiškėjo atliktos rinkos apžvalgos suvestinė:

(Rekomenduojama pildyti šią suvestinę. Tačiau pareiškėjas turi teisę pateikti kitos jam priimtinesnės formos suvestinę, kurioje aiškiai pateikta visa žemiau nurodyta pirkimui reikalingos lėšų sumos apskaičiavimui būtina informacija (pvz.: informaciją apie projektui reikalingą pirkimo objektą, tiekėjus, jų siūlomą pirkimo objekto kainą bei informaciją, koku būdu pareiškėjas sužinojo apie tiekėjo siūlomą pirkimo objekto kainą, galima pateikti naudojant Excel programą ar pan.). Suvestinė nėra pildoma, kai pirkimui reikalinga lėšų suma įvertinama pagal vieno tiekėjo pateiktą informaciją. Tokiu atveju pareiškėjas jam priimtina forma pateikia informaciją, kuomet remiantis jis nurodė pirkimui reikalingą lėšų sumą).

	Nurodomi visi tiekėjai, kurių informaciją apie pirkimo objektą PO vertino ir (arba), į kuriuos PO kreipėsi, tačiau tiekėjai atsakymo nepateikė (nėra privaloma, kai numatoma pirkimo objekto vertė neviršija 1000 eurų be PVM).	
3.1.	PO turi dėti pastangas, kad identifikuotų pakankamą pirkimo objektu suinteresuotų tiekėjų skaičių. Jei rinkoje yra daugiau kaip 10 (dešimt) tiekėjų ir juos protinga, apdairi ir rūpestinga PO gali identifikuoti, turi būti nurodyti ne mažiau kaip 10 tiekėjų ir įvertinta visų jų informacija apie kainą. Jei rinkoje yra iki 10 tiekėjų, ir pirkimo objekto vertė viršija 58 000 eurų be PVM, PO turi nurodyti visus tiekėjus ir įvertinti visų jų informaciją apie kainą.	Nurodomi tiekėjų pavadinimai.
3.2.	Jei PO remiasi savo istoriniais duomenimis apie pirkimo objektą, nurodomi tiekėjai per paskutinius trejus metus dalyvavę ir (arba) laimėję analogiškuose ar panašiuose PO pirkimuose ir jų pasiūlyta kaina. Panašus pirkimas, šios suvestinės kontekste, laikytinas pirkimas, kurio pirkimo objekto charakteristikos iš esmės sutampa su pirkimo objekto, dėl kurio atliekamas rinkos tyrimas, charakteristikomis. Pirkimo objekto charakteristikos gali skirtis nežymiai, taip pat gali skirtis pirkimo objekto kiekiai, tiekėjo sutartinių įsipareigojimų įvykdymo terminai. PO į šiuos skirtumus gali pagrįstai atsižvelgti skaičiuodama pirkimui reikalingą lėšų sumą. Argumentai, kurių pagrindu koreguojama ankstesniuose panašiuose pirkimuose pasiūlyta kaina, nurodomi II dalyje 3 punkto 3.8. papunktyje.	Jei taikoma, nurodomi tiekėjų pavadinimai, data, kada buvo pateiktas pasiūlymas PO, kaina, koks tiekėjas laimėjo, viešojo pirkimo-pardavimo sutarties sudarymo data ir numeris.

3.3.	Jei PO žino, nurodomi tiekėjai per paskutinius trejus metus laimėję kitų PO panašiuose pirkimuose, ir jų pasiūlyta kaina.	Jei taikoma, nurodomi tiekėjų pavadinimai, data, kada buvo pateiktas pasiūlymas PO, kaina, koks tiekėjas laimėjo, informacijos šaltinis (pvz.: Centrinis viešųjų pirkimų portalas). Šią skiltį rekomenduotina pildyti, jei PO žino, kad kitos PO įsigijo analogišką arba panašių techninių/funkcinių parametrų pirkimo objektą.
3.4.	PO iš viešai prieinamų informacijos šaltinių (pvz.: interneto) gauta informacija apie tiekėjus ir jų siūlomą pirkimo objekto kainą.	Jei taikoma, nurodomi tiekėjų pavadinimai, jų siūloma pirkimo objekto kaina, informacijos šaltinis, pvz.: pateikiant nuorodą į konkretų interneto tinklą ir/arba kartu išsaugant atspausdintą informaciją. Vertinimo metu CPVA gali paprašyti šioje suvestinėje įvestus duomenis pagrindžiančios informacijos.
3.5.	Rinkos dalyvių konsultacijos (Viešųjų pirkimų įstatymo 27 straipsnis) metu gauta informacija (taikoma, jei PO atliko rinkos dalyvių konsultaciją).	Jei taikoma, nurodomi tiekėjai, dalyvavę konsultacijoje, jų nurodyta pirkimo objekto kaina.
3.6.	Kitu būdu PO gauta informacija apie tiekėjus ir jų siūlomą pirkimo objekto kainą.	Pvz.: apklausiant tiekėjus el. paštu, telefonu, gavus informaciją iš užsienio šalių ambasados Lietuvoje ar prekybos rūmų, kreipiantis į nepriklausomus ekspertus, nurodomi tiekėjų pavadinimai, kontaktinis telefonas ar elektroninio pašto adresas, tiekėjų nurodyta pirkimo objekto kaina bei koku būdu ši informacija gauta. Jei atsakymus pateikė ne visi apklausti tiekėjai, PO tai nurodo šioje skiltyje. Visiems tiekėjams būtina pateikti vienodą informaciją.
3.7.	Prekių modeliai, kurie atitinka techninės specifikacijos reikalavimus.	Nurodoma, jei tyrimas atliekamas dėl prekių. Rinkos tyrimas negali būti atliekamas dėl vieno konkretaus modelio.
3.8.	Kiti objektyvūs ir pagrįsti veiksniai bei paskaičiavimai (jei taikoma), galintys turėti įtakos pirkimo objekto kainos pokyčiams (šią skiltį pildyti tik tokiu atveju, jei PO turi objektyvią, pagrįstą, tikslią informaciją apie veiksnius, įtakosiančius pirkimui reikalingą lėšų sumą).	Ivertinama: 1) jei jau yra priimti, tik dar neįsigalioję pasikeitimai teisės aktu, reglamentuojančių mokesčių sistemos reguliavimą (pvz.: PVM ar kitų mokesčių, turinčių įtaką galutinei produkto/paslaugos kainai); 2) prognozuojamas bendrosios infliacijos didėjimas pagal Lietuvos banko (https://www.lb.lt/lt/mv-ekonomikos-analize-ir-prognozes) ar Lietuvos Respublikos finansų ministerijos (http://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus) skelbiamą informaciją; 3) faktinis infliacijos dydis pagal Lietuvos statistikos departamento duomenis; 4) perkančiosios organizacijos atlikta išsami, pagrįsta ir objektyvi savo turimų sutarčių dėl to paties objekto analizė ir paskaičiavimai, koku procentiniu dydžiu padidėjo pirkimo objekto kaina; 5) kiti objektyvūs, tikslia ir visuotinai pripažįstama informacija (pvz.: Lietuvos statistikos departamento skelbiamais duomenimis) pagrįsti veiksniai, turintys tiesioginę įtaką pirkimo objekto kainai. Jei pirkimo kainos didėjimą įtakoja keletas veiksnių, nustatant procentinį dydį, kuris yra pridedamas prie vidurkio, gali būti pasirenkamas tik vieno veiksnio didžiausias procentinis dydis. Kelių veiksnių procentinis dydis gali būti pasirenkamas tik tokiu atveju, jei pateikiamas pagrindimas, kad kelių veiksnių procentiniai dydžiai vienas kito neapima. Atliekant minėtą analizę ir paskaičiavimus, šioje dalyje reikalinga nurodyti informacijos, kuria remiantis atliekami skaičiavimai ir daromos išvados, šaltinius. Jeigu bus atliekami skaičiavimai, reikalinga juos pateikti (galima ir atskirame dokumente). Apskaičiuotas ar kitaip objektyviai nustatytas procentinis dydis gali būti pridedamas prie paskaičiuoto vidurkio, kuris naudojamas pirkimui reikalinga lėšų sumos nustatymui (detaliau žr. III dalies „Išvados“ 1 ir 2 punktus).
III dalis. Išvados		

1.	Tiekėjų pasiūlytos kainos ir kainų aritmetinis vidurkis². Jis bus apskaičiuotas automatiškai PO suvedus informaciją į dešinėje pusėje esančias skiltis „Tiekėjo pavadinimas“ ir „Pasiūlymo kaina“. Atkreiptinas dėmesys į tai, kad neretai tiekėjai pasiūlo per didelę kainą dėl to, kad klaidingai suprato pirkimo objektą. Todėl tuo atveju, jei vieno iš tiekėjų pasiūlymas ženkliai (daugiau kaip 30 procentų) viršija kitų pasiūlymų aritmetinį vidurkį, rekomenduotina pareiškėjui išsiaiškinti (pvz.: kreipiantis į tiekėją) dėl kokių priežasčių šio tiekėjo siūloma kaina ženkliai skiriasi ir paaiškinėjus, kad tiekėjas klaidingai suprato pirkimo objektą, šį tiekėją papildomai apklausti dėl siūlomos pirkimo objekto kainos.	<table><tr><th>Tiekėjo pavadinimas</th><th>Pasiūlymo kaina</th></tr><tr><td>1.</td><td>0,00</td></tr><tr><td>2.</td><td></td></tr><tr><td>3.</td><td></td></tr><tr><td>4.</td><td></td></tr><tr><td>5.</td><td></td></tr><tr><td>6.</td><td></td></tr><tr><td>7.</td><td></td></tr><tr><td>8.</td><td></td></tr><tr><td>9.</td><td></td></tr><tr><td>10.</td><td></td></tr><tr><td>vidurkis</td><td>0,00</td></tr></table>	Tiekėjo pavadinimas	Pasiūlymo kaina	1.	0,00	2.		3.		4.		5.		6.		7.		8.		9.		10.		vidurkis	0,00
Tiekėjo pavadinimas	Pasiūlymo kaina																									
1.	0,00																									
2.																										
3.																										
4.																										
5.																										
6.																										
7.																										
8.																										
9.																										
10.																										
vidurkis	0,00																									
2.	Pirkimui reikalinga lėšų suma	Pirkimui reikalinga lėšų suma nustatoma kaip apžvelgtų kainų vidurkis (automatiškai apskaičiuotas ir nurodytas III dalies „Išvados“ 1 punkto dešinėje pusėje), bei pridedant šios suvestinės II dalies 3 punkto 3.8. papunktyje nurodytą procentą (jeigu taikoma) ir gautą sumą suapvalinus iki sveikųjų skaičių. Pareiškėjas į projekto biudžetą turi teisę įtraukti mažesnę lėšų sumą nei tiekėjų pasiūlytos kainos ir kainų aritmetinis vidurkis.																								

² Suma apskaičiuojama automatiškai, į suvestinę suvedus informaciją apie tiekėjus ir jų siūloma kainą.